

บทที่ 4

บริบทของชุมชน สถานศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับก่อนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ และศักยภาพของชุมชน และศึกษาผลของการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาการของนักเรียนด้านร่างกาย ด้านสังคม จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ เป็นพื้นที่ที่มีความสอดคล้อง กับลักษณะโครงสร้างของสังคม ชุมชนที่สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาและมีปรากฏการณ์ของการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถานศึกษา ในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงเลือก โรงเรียนบ้านท่าเขียด และเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากบุคคลในชุมชนบ้านทุ่งหนักยอ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ในส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และสถานศึกษาที่นำมาวิเคราะห์เป็น ปรากฏการณ์จริงในพื้นที่ที่ศึกษา ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ ระดับลึก และการจัดกลุ่มสนทนาดังนี้

ความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนบ้านทุ่งหนักยอ เป็นชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ ที่แยกตามเขตการปกครองออกมาจากชุมชนบ้านท่าเขียด เมื่อประมาณปีพุทธศักราช 2539 จากการศึกษาความเป็นมาของชุมชนบ้านทุ่งหนักยอ โดยการสัมภาษณ์ระดับลึกคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไม่พบเอกสารและก็ยังไม่ได้ข้อมูลที่ชัดเจน เพราะแต่ละท่านเพิ่งเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านประมาณคนละ 36 ปี 35 ปี 20 ปี และ 10 ปี ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงได้พูดคุยกับผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนบ้านทุ่งหนักยอขอให้เล่าถึงประวัติของชุมชนได้เรื่องราวดังนี้

แต่เดิมหมู่บ้านนี้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้านท่าเขียด ในอดีตชุมชนบ้านท่าเขียดเป็นชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เป็นหมู่บ้านที่เกิดขึ้นในราวปีพุทธศักราช 2440 โดยมีผู้คน

เข้ามาบุกเบิกเพียง 6 ครอบครัว เป็นครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลาม ในช่วงเริ่มต้นของการบุกเบิกบ้านท่าเซียด เนื่องจากบริเวณรอบ ๆ ชุมชนเป็นป่าดงดิบ มีลำคลองท่าเซียดเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญคนในหมู่บ้านจึงใช้น้ำจากลำคลองนี้ไม่ว่าจะนำไปใช้อุปโภคบริโภค มีผู้เฒ่าคนหนึ่งเล่าว่าคนในหมู่บ้านดื่มน้ำจากลำคลองนี้จนล้มป่วยเป็นโรคพิษหมี หรือในปัจจุบันเรียกว่าโรคคีซ่านมาก เพราะแต่ก่อนไม่ทราบว่าน้ำในลำคลองไม่สะอาดและไม่มีการกรองน้ำที่ไหนใช้อีก แต่ชาวบ้านก็ใช้ภูมิปัญญาได้ช่วยกันหาวิธีการรักษาโดยการนำพืชสมุนไพรต้นปุดที่มีอยู่ชุมชนมาต้มน้ำแล้วให้ดื่มก็หาย เพราะแต่ก่อนไม่มีหมอรักษา ต่อมาปีพุทธศักราช 2498 ได้มีการจัดตั้งที่ว่าการอำเภอเพิ่มขึ้น หมู่บ้านท่าเซียดก็ได้มาอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเขาชัยสน ในขณะนั้นเองได้มีครอบครัวของคนที่นับถือศาสนาพุทธย้ายเข้ามาอยู่ โดยมาซื้อที่ดินของคนอิสลาม จึงทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันระหว่างคนสองศาสนาตั้งแต่นั้นมา และในราวปีพุทธศักราช 2517 หมู่บ้านท่าเซียดก็ได้ไปอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอตะโหมดจนกระทั่งวันที่ 19 เมษายน 2539 ได้มีการแยกหมู่บ้านท่าเซียด หมู่ที่ 3 เป็นหมู่ที่ 10 บ้านทุ่งหนักยจนถึงปัจจุบัน จากการเล่าของผู้เฒ่าในหมู่บ้านทราบว่าหมู่บ้านทุ่งหนักยสมัยก่อนบริเวณพื้นที่ของหมู่บ้านมีต้นขย (ไม้ป่าชนิดหนึ่ง) เจริญงอกงามอยู่ทั่วไปตามชุมชน ผู้คนที่เข้ามาอยู่อาศัยกลุ่มแรกได้นำเอาลำต้นของไม้ขยมาทำเป็นหลัก ปักเป็นแนวเขตเพื่อแบ่งพื้นที่ทำกินของแต่ละคน และบางคนนำมาทำไม้หลักปักแนวรั้วบ้าน เพราะลักษณะไม้ขยมีลำต้นตรงเหมาะสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์ และลักษณะพิเศษของต้นขยอีกอย่างหนึ่ง คือ เมื่อนำลำต้นมาปักไว้ในดินเพียงไม่นานก็จะแตกกิ่งก้านเป็นลำต้นใหญ่ ทำให้ชาวบ้านนิยมนำไปทำไม้หลักต่อมาเมื่อมีผู้คนเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ก็มีการถางป่าเพื่อทำไร่ มีการปรับพื้นที่เพื่อการทำนา เป็นพื้นที่บริเวณกว้าง แต่สิ่งหนึ่งยังคงไว้ คือ หลักไม้ขยที่เจริญงอกงามเติบโตเป็นแนวเขตพื้นที่ที่ให้เห็นได้เด่นชัด เพราะทุกคนก็ไม่ยอมทำลาย จึงกลายเป็นคำเรียกที่ติดปากว่า “หลักขย” เมื่อมีพื้นที่ทุ่งนาเป็นบริเวณกว้าง ผู้คนจึงได้เรียกว่า “ทุ่งหลักขย” ตั้งแต่นั้นมา แต่เมื่อมีการแยกพื้นที่การปกครองจากหมู่ที่ 3 บ้านท่าเซียดเป็นหมู่ที่ 10 เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2539 ชื่อบ้านก็ได้เปลี่ยนใหม่เป็น “บ้านทุ่งหนักย” เนื่องจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในวันที่มีการเสนอให้การแยกหมู่บ้าน

ปัจจุบันชุมชนบ้านทุ่งหนักยตั้งอยู่หมู่ที่ 10 ในตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง โดยอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอตะโหมดประมาณ 10 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 45 กิโลเมตร ในตัวตำบลคลองใหญ่มีพื้นที่ 51.52 ตารางกิโลเมตร หรือ 32,200 ไร่ แบ่งเป็น 10 หมู่บ้าน บ้านทุ่งหนักยเป็นหมู่บ้านหมู่ที่ 10 มีจำนวนครัวเรือน 106 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 457 คน แบ่งเป็นชาย 239 คน และหญิง 218 คน ส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันทั้งชุมชนมีสกุลใหญ่ ๆ ไม่กี่สกุล โดยเฉพาะสกุล ทังพอม แหละปานแก้ว สันหละ ขวัญหมุด หนูโสี๊ะ ท้าวสกุล การตั้งบ้านเรือนของ

ชาวบ้านทุ่งหนักยอ มีลักษณะของการกระจุกตัวอยู่ตามแนวถนนทางหลวงชนบทสายบ้านทุ่งหนักยอ-ตะโหมด สภาพพื้นที่ของชุมชน โดยทั่วไปมีภูมิประเทศเป็นที่ราบ มีป่าไม้ พื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การเกษตร มีแหล่งน้ำธรรมชาติในชุมชน ลำคลองท่าเขียด ลำคลองเหมือนตะกั่ว ห้วยขุนแก้ว และมีบ่อน้ำตื้น 71 แห่ง มีบ่อบาดาล 5 แห่ง มีสระน้ำ 2 แห่ง มีฝายน้ำล้น 1 ฝาย ส่วนภูมิอากาศมีสภาพอากาศเช่นเดียวกับพื้นที่แห่งอื่นๆ ในภาคใต้ คือแบ่งเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม ส่วนฤดูฝน ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ถึงเดือน มกราคม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตร ทำสวนยาง ทำนา ทำสวนผลไม้ และรับจ้าง การรับจ้างส่วนมากคนจะไปทำงานนอกหมู่บ้านโดยทำงานในห้างสรรพสินค้า โรงแรม สถานที่บริการต่าง ๆ นอกจากอาชีพที่กล่าวมาแล้วคนในชุมชนยังประกอบอาชีพเสริมในยามว่าง เช่น การจักสาน การนวดแผนโบราณ การเลี้ยงสัตว์ และยังมีการประกอบธุรกิจขนาดเล็กของชุมชน การเลี้ยงปลาทึบทิมและการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อค้าขายในชุมชนและนอกชุมชน ในชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน มีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือน มีเครื่องใช้อำนวยความสะดวกในครัวเรือน รถไถนา 12 คัน ตู้เย็น 102 หลัง พัดลม 140 เครื่อง หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย 15 จุด หม้อหุงข้าว 140 ใบ ภาชนะเก็บน้ำฝน 15 ครัวเรือน รถยนต์ 25 คัน จักรยานยนต์ 140 คัน มีศาลาประจำหมู่บ้าน 1 หลัง ศาลาประชาคม 1 หลัง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ 2 แห่ง

ระบบความสัมพันธ์ภายในชุมชน

ในอดีตชุมชนบ้านทุ่งหนักยอ เป็นชุมชนที่ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม โดยนับถือศาสนาพุทธ 30 เปอร์เซ็นต์ นับถือศาสนาอิสลาม 70 เปอร์เซ็นต์ แต่เป็นชุมชนที่เข้มแข็งไม่มีการแบ่งแยกทางศาสนา จะเห็นได้จากการมีส่วนร่วมร่วมมือร่วมแรง ร่วมใจ เสียสละ ทุนทรัพย์มาตลอดตั้งแต่สมัยก่อน เห็นได้จากการร่วมกันสร้างสิ่งต่าง ๆ ภายในชุมชนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนบ้านท่าเขียด สถานีนอนามัยบ้านท่าเขียด ศูนย์แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเลี้ยงปลาและสหกรณ์หมู่บ้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทั้งสิ้น รวมไปถึงเวลาที่มีกิจกรรมภายในชุมชน ไม่ว่าจะมีการจัดการตามประเพณีต่าง ๆ ชาวบ้านล้วนแต่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ใช่แต่งานส่วนรวมของหมู่บ้าน แม้แต่งานส่วนบุคคล เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ ชาวบ้านจะช่วยเหลือกันดีตลอดมา และจากการได้ไปช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในชุมชน และงานของผู้นับถือศาสนาอิสลาม รวมถึงทั้งงานของชาวพุทธก็ให้เห็นวิธีการของการมีส่วนร่วมของทั้งสองศาสนา ที่มีแต่การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเสียสละซึ่งกันและกันมีความเอื้ออาทรต่อกันเห็นอกเห็นใจกัน ในยามเจ็บป่วย และด้วยกำเนิด

ของชุมชนบ้านทุ่งหนักยอที่คนสองศาสนาอยู่ด้วยกัน อาจมีความแตกต่างกันบ้างในหลักของศาสนา และวิถีชีวิตแต่ระบบความช่วยเหลือการเกาะเกี่ยวกันของระบบเครือญาติในชุมชนบ้านทุ่งหนักยอ ถือว่าเป็นชุมชนที่มีระบบความสัมพันธ์มีระบบของการเคารพผู้ใหญ่ มีการช่วยเหลือกันระหว่างญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้านเห็นได้จากการไปทำงานนอกบ้าน จะมีการเลี้ยงดูลูกให้กัน แม้แต่ตอนเช้าเวลาเด็กมาโรงเรียนก็มีการรับส่งกัน ถึงแม้จะไม่ใช่ลูกของตัวเอง ชุมชนบ้านทุ่งหนักยอ มีวัฒนธรรมแห่งการนับถือผู้ใหญ่หรือผู้เฒ่าผู้แก่ของชุมชน ด้วยถือว่าคนเหล่านี้เป็นทั้งพ่อทั้งแม่ ปู่ย่า ตายาย และยังผู้นำของชุมชน ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน มีประเพณีการรดน้ำดำหัว และขอพรจากผู้เฒ่าผู้แก่เป็นประจำทุกปี แม้ในชุมชนจะมีระบบความสัมพันธ์แบบชนชั้นเกิดขึ้น ภายหลังที่มีระบบทุนนิยมเข้ามาสู่ชุมชน ทำให้เกิดระบบความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ปรากฏให้เห็นมากขึ้น เพราะสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้ชาวบ้านบางกลุ่มกลายเป็นทุนนิยมภายในชุมชน และชาวบ้านบางกลุ่มกลายเป็นแรงงานรับจ้าง จะมีการจ้างงานผ่านระบบเครือญาติก่อน แต่ถ้าเป็นงานส่วนรวมก็จะมีช่วยเหลือกันดี มีการร่วมแรงร่วมใจกัน เหมือนในอดีต และในขณะเดียวกันในชุมชนบ้านทุ่งหนักยอก็มีระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้นด้วยเหมือนกันนับตั้งแต่ในอดีตที่ชุมชนเกิดขึ้น บุคคลที่มีความสามารถเป็นผู้อุปถัมภ์บุคคลภายในชุมชนได้ในหมู่บ้านทุ่งหนักยอ ได้แก่ ผู้ที่มีอำนาจเงินทองที่ดิน และผู้ที่มีบารมีเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน เพราะชาวบ้านหวังจะได้พึ่งพิงยามลำบากไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานหรือกรรมการกลุ่มต่าง ๆ เพราะชาวบ้านคิดว่าบุคคลเหล่านี้มีความพร้อมในเรื่องของอาชีพ ครอบครัวย และเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ของคนในชุมชนนอกชุมชนด้วย นอกจากนั้นแล้วในชุมชนบ้านทุ่งหนักยอ มีบุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนอีกหลายท่านประกอบไปด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ในอดีตเคยเป็นผู้ใหญ่บ้าน และสมัยนั้นก็ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษามาตั้งแต่สมัยเป็นผู้นำรุ่นแรก เคยนำเงินค่าตอบแทนของผู้ใหญ่บ้านมาตั้งเป็นกองทุนให้กับเด็กโรงเรียนบ้านท่าเซียด ประมาณพุทธศักราช 2538 ในอดีตเคยเป็นเยาวชนดีเด่นได้รับทุนไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น ด้วยความที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชน จึงได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ และยังได้รับเลือกเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ปี 2547 ของโรงเรียนบ้านท่าเซียด จนถึงปัจจุบัน ในเดือนมกราคม 2550 ได้รับเชิญให้ไปศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการกำเนิดพระพุทธศาสนา ณ ประเทศ อินเดีย และเนปาล กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง เป็นผู้ที่ชุมชนให้ความสำคัญนับถือเป็นผู้ที่มีการศึกษาจบในระดับปริญญาตรี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด อดีตเป็นลูกกำนัน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือในชุมชนมาตั้งแต่อายุ 17 ปี เพราะต้องติดตามบิดาออกพื้นที่ เคยได้รับการไว้วางใจให้เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 และปัจจุบันเป็นผู้ช่วยเหลือชุมชนมาโดยตลอด จนได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดติดต่อกันถึง 2 สมัย และขณะนี้ดำรงตำแหน่ง

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ผู้บริหารสถานศึกษา จบการศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกสังคมศึกษา จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รัชการมาแล้ว 22 ปี ประสบความสำเร็จในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่เคยทำหน้าที่ผู้บริหารมาแล้ว 2 แห่ง เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา เพราะเน้นการทำงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ย้ายมาอยู่ในสถานศึกษาเมื่อ ปี พ.ศ. 2547 เป็นผู้ที่ทำงานจริงจังและจริงใจเข้ากับชุมชนและผู้นำชุมชนได้เป็นอย่างดี เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ของผู้บริหารระดับจังหวัด ผู้บริหารระดับอำเภอ และผู้บริหารสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง มีความมุ่งมั่นเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา และสุดท้าย คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเสียสละ มีความคิดก้าวหน้า ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและคณะครูของโรงเรียน ให้เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในชุมชนเพราะเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนและชุมชน จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนเสมอมา

สถาบันทางสังคมภายในชุมชน

บ้านและครอบครัว

ชุมชนบ้านทุ่งหนักขอเป็นชุมชนที่นับถือศาสนาทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม จึงแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างครอบครัว ดังเห็นได้จากการมีลูกโดยหลักความเชื่อของศาสนาอิสลามสามารถให้แต่ละครอบครัวมีลูกได้หลายคน ในชุมชนบ้านทุ่งหนักขอชาวบ้านที่นับถือศาสนาอิสลามบางครอบครัวมีลูกถึง 8 คน ในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธมีลูกครอบครัวไม่เกิน 2 คน จากการศึกษาจากการสัมภาษณ์ระดับลึกปรากฏว่า ระบบความเป็นอยู่จึงมีความแตกต่างกันระหว่างครอบครัวที่มีลูกมากกับครอบครัวที่มีลูกน้อยครอบครัวที่มีลูกมาก จะต้องทำงานหนักเพื่อหารายได้มาเลี้ยงลูก การดูแลอาจจะไม่ทั่วถึงการเป็นอยู่อาจจะอึดอัดแต่จากการศึกษาของผู้วิจัยกลับพบว่าไม่ว่าครอบครัวที่มีลูกมากหรือลูกน้อย ศาสนาใดต่างก็สอนให้ลูกเป็นคนดี สร้างความอบอุ่นในครอบครัวได้ในระดับหนึ่ง และจากการศึกษาก็พบว่า เด็กนักเรียนในชุมชนบ้านทุ่งหนักขอมีสุขภาพจิตดี มีสุขภาพกายที่แข็งแรงไม่มีเด็กซึมเศร้า มีความเมตตา มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่ติดยาเสพติด เป็นชุมชนที่คนในหมู่บ้านสามารถปลูกฝังความดีงามให้กับเด็กในชุมชนได้เป็นอย่างดี และนับได้ว่าครอบครัวเป็นแหล่งแรก ที่ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็กอีกด้วย ในส่วนของการประกอบอาชีพของคนในครอบครัว เป็นสังคมของชานาชาส่วนใหญ่ผู้ชายจะรับหน้าที่หลัก ในการทำนาทำสวนและจะมีภรรยาและลูกเป็นแรงงานช่วยอีกทางหนึ่ง

วัด มัสยิด และความเชื่อที่เกี่ยวข้องทางศาสนา

ในชุมชนบ้านทุ่งหนักขอไม่มีวัดและมัสยิด สืบเนื่องมาจากแต่ก่อนชุมชนบ้านทุ่งหนักขอแยกออกมาจากหมู่ที่ 3 บ้านท่าเขียด และหมู่ที่ 5 บ้านพรุนายขาว คนในชุมชนนี้มักจะไปวัดพรุนายขาวซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ห่างจากหมู่บ้านทุ่งหนักขอประมาณ 3 กิโลเมตร ส่วนมัสยิดจะตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 ห่างจากหมู่บ้านทุ่งหนักขอประมาณ 2 กิโลเมตร ในส่วนของวัดซึ่งเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจของชาวบ้านเพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ ให้กับคนในชุมชนเกิดแรงศรัทธา ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมบริจาคเงินทองข้าวของ สามัคคีกันในการปฏิบัติงาน ได้ประกอบพิธีการทำบุญต่าง ๆ และเชิญคณะสงฆ์ไปร่วมทำพิธีต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นงานบวช งานแต่งงานงานศพ จากการที่ผู้วิจัยได้ไปร่วมงานต่าง ๆ ในชุมชน โดยเฉพาะงานศพของผู้ที่อยู่ในชุมชน และได้ไปจัดงานศพในวัด ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากคำให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “คนที่นับถือศาสนาอิสลามไปช่วยไม่เป็นไรเพราะคนอิสลามเป็นคนทำอาหารและก็ทำจากเนื้อวัว ปลา และอีกอย่างเราดีกับเจ้าภาพช่วยเหลือกันมาตลอดนานแล้ว”

สิ่งเหล่านี้เป็นปรากฏการณ์ที่แปลกบ่งบอกให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่หวังผลตอบแทนไม่ยึดถือความแตกต่างของศาสนา นอกจากนั้นแล้วในเรื่อง ของนักเรียนทางวัดได้มีการจัดการให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องของศาสนาโดยมีการจัดอบรมให้กับเด็กนักเรียนที่สนใจบวชภาคฤดูร้อนตอนปิดภาคเรียนทุกปี ในส่วนของมัสยิดจะมีพิธีการต่าง ๆ ตามหลักศาสนา ไม่ว่าจะทำอะไรถ้าคนที่นับถือศาสนาพุทธทำได้หรือช่วยได้ก็ยินดีช่วยกันทุกครั้งไป และในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์จะมีการสอนในเรื่องของศาสนาอิสลาม ให้กับเด็กตั้งแต่อายุ 3 ขวบ จนถึงเด็กอายุ 12 ขวบ จึงสรุปได้ว่าไม่ว่าวัดหรือมัสยิดล้วนแต่เป็นสถานที่ที่ทำให้ชุมชนมีความเสียสละเพื่อส่วนรวมทั้งร่างกาย แรงใจ ทุนทรัพย์ เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมีความสุข

โรงเรียนและสถาบันการเรียนรู้อื่น ๆ

ในสมัยก่อนหน้าที่ชุมชนบ้านท่าเขียด และชุมชนบ้านทุ่งหนักขอเกิดขึ้น ระบบการศึกษาเด็กที่นับถือศาสนาพุทธจะต้องไปเรียนที่วัด โดยมีพระเป็นผู้สอน ส่วนเด็กในศาสนาอิสลามต้องไปเรียนที่สุเหร่า โดยมีผู้รู้เป็นผู้สอน นอกจากการเรียนในที่ที่กล่าวมาแล้ว การเรียนรู้ของเด็กในชุมชนก็เกิดจากการประกอบอาชีพของพ่อแม่ เนื่องจากเด็กเป็นแรงงานที่ช่วยพ่อแม่ได้ดี ต่อมาชาวบ้านเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงได้ร่วมแรงร่วมใจกันจัดตั้งโรงเรียนขึ้น คือโรงเรียนบ้านท่าเขียดโดยโรงเรียนบ้านท่าเขียด ตั้งขึ้นเมื่อพ.ศ. 2504 ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก นายจรูญ ปียกุล นายอำเภอเขาชัยสน นายสวิง ชนะสิทธิ์ กำนันตำบลตะโหนด และนายห้อง วิทยา

ประเสริฐ พร้อมด้วยชาวบ้าน โดยได้รับบริจาคที่ดินจาก นายเพ็ม นางเพ็ญ หนูเสน จำนวน 17 ไร่ 2 งาน 48 ตารางวา ซึ่งเป็นที่ดินที่มีป่ารก ชาวบ้านได้เข้ามาช่วยกันถางป่าและเลื้อยไม้ เพื่อช่วยกันทำโรงเรียน โดยเฉพาะ นายพร นายผิน นายภาพ และนายเอื้อน ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการเลื้อยไม้ เพื่อนำมาสร้างโรงเรียนนอกจากการเลื้อยไม้แล้วยังมีการขอบริจาคไม้ที่นำมาทำเป็นเสาโรงเรียน จากชาวบ้านคนละ 1 เสาด้วย ส่วนไม้ที่ได้ส่วนมากก็เป็นไม้จากป่าบริเวณโรงเรียนนั่นเอง ในการสร้างโรงเรียนในครั้งนั้น ชาวบ้านต้องใช้เวลา 1 ปีเต็มด้วยความเสียสละแรงกาย ทุนทรัพย์ ความอดทน อดกลั้น มีความมุ่งมั่นพยายามในการที่จะสร้างโรงเรียนให้กับลูกหลานของตนเอง จากบทสัมภาษณ์ภรรยาของผู้บุกเบิกและเป็นตัวหลักในการสร้างโรงเรียนตอนหนึ่งว่า

พวกเราช่วยกันสร้างโรงเรียนเพื่อให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือ พุดจาไพอเราะ ๆ สมัยก่อน เด็กจะพุด มิ่ง ภู แต่ถ้าเด็กได้เรียนหนังสือก็จะพุดไพอเราะ ๆ ครับ ค่ะ และสมัยนั้นต้องเดิน ทวนเข้าไปหุงให้คนที่ทำโรงเรียนกินต้องเดินไกลมาก เจอหมูป่าข้างทางเดินนึกว่าเป็นหมิตกใจมาก แต่ก็ทำด้วยความเต็มใจและมีความสุขเพราะลูกหลานจะได้มีที่เรียนหนังสือ...

ในส่วนของ นางเพ็ญ หนูเสน ซึ่งเป็นผู้บริจาคที่ดินให้กับโรงเรียนยังได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ที่บริจาคที่ดินให้กับโรงเรียนก็เพราะต้องการให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือ เพราะเด็กไม่มีที่เรียน การบริจาคก็ไม่ได้หวังผลอะไรตอบแทนเลยให้เปล่า ๆ” สำหรับผู้ที่มีบทบาทและอยู่ในเหตุการณ์ในครั้งนั้น ไม่ว่าจะป็นอดีตคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้นำชุมชน ก็ได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่น่าประทับใจว่า

นายเพ็ม นางเพ็ญ หนูเสน กับนายห้อง วิทยาประเสริฐ เป็นผู้ที่มีความเสียสละเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนายห้อง วิทยาประเสริฐ นอกจากจะเป็นบุคคลหลัก ในการสร้างโรงเรียนบ้านท่าเซียดแล้ว ยังเป็นผู้ริเริ่มและบริจาคที่ดินให้กับโรงเรียนบ้านพรุนายขาว กับสถานีอนามัยบ้านพรุนายขาว และเป็นผู้ริเริ่มสร้างโรงเรียนบ้านทุ่งหนองสิบบาทอีกด้วยโดยไม่หวังผลตอบแทนอะไรเลย เมื่อผู้นำเป็นบุคคลที่รู้จักเสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ ทุนทรัพย์ ทำงานอย่างจริงจังและจริงใจ ลูกบ้านก็ทำตามบุคคลเหล่านั้นด้วยความสุข ไม่ว่าจะ นายเพ็ม หนูเสน หรือนายห้อง วิทยาประเสริฐ ทำอะไรชาวบ้านก็ช่วยด้วยความเต็มใจทุกครั้งงานจึงสำเร็จทุกครั้งไป...

ในระยะเวลา 1 ปีที่ชาวบ้านได้ช่วยกันสร้างโรงเรียนจนสำเร็จเป็นอาคารชั้นเดียว 3 ห้องเรียน ถ้าคิดเป็นมูลค่าประมาณ 3500 บาท สำหรับเงินที่นำมาใช้จ่ายในการสร้างโรงเรียน ในครั้งนั้นก็ได้อามาจากการเสียดสของชาวบ้าน และการจัดคน 2 ครั้ง คือ งานรับหนังสือกับการจัดชกมวย เมื่ออาคารเรียนสร้างเสร็จ นายห้อง วิทยาประเสริฐ ก็ได้ทำเรื่องขออนุมัติให้ดำเนินการเปิดสอนและได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้เปิดทำการสอนได้ตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม 2505 มีนักเรียน 74 คน เป็นนักเรียน ชาย 42 คน นักเรียนหญิง 32 คน โดยมี นายแก้ว รุ่งเรือง ครูโรงเรียนวัดตะโหมด (หมุนคณานุสรณ์) มาดำรงตำแหน่งรักษาการณ์ครูใหญ่และสอนเอง ต่อมาจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งทางราชการได้ให้งบประมาณมาสร้างอาคารต่าง ๆ ดังเช่น ในปีพุทธศักราช 2515 ทางโรงเรียนบ้านท่าเขียด ได้งบประมาณจากทางรัฐบาล จำนวน 150,000 บาท มาสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 ก/1/4 เป็นอาคารชั้นเดียว 4 ห้องเรียน ปีพุทธศักราช 2521 รัฐบาลก็ได้ให้งบประมาณจำนวนเงิน 150,000 บาท เพื่อสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 ก/1/4 อีกหลัง เป็นอาคารชั้นเดียว 4 ห้องเรียน และต่อมาก็ได้ขยายอาคารเรียนและอาคารต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ ในปี พุทธศักราช 2527 รัฐบาลได้ให้งบประมาณมาอีก 860,000 บาท เพื่อสร้างอาคารเรียนแบบ สปช.105/26 เป็นอาคาร 2 ชั้นมี 4 ห้องเรียน อยู่ชั้นบนต่อมาในปี 2533 ได้มีการต่อเติมห้องเรียนชั้นล่างโดยใช้งบประมาณ 240,000 บาท และในปี พุทธศักราช 2526 ก็ได้งบประมาณมาสร้างอาคารแบบ สปช. 201 เป็นเงิน 291,000บาท ใช้เป็นอาคารเอนกประสงค์

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา 2523 โรงเรียนบ้านท่าเขียด ได้เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2526 โรงเรียนบ้านท่าเขียดได้เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และในปี พุทธศักราช 2537 โรงเรียนได้เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปิดทำการสอนตั้งชั้นอนุบาลปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีสถานที่ที่สำคัญคือ สถานีอนามัยบ้านท่าเขียด ศาลาประชาคมมีไว้สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและเป็นสถานที่ที่เรียนของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนในตำบลคลองใหญ่ มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

บริบทของสถานศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ที่ตั้งและสภาพทั่วไปของสถานศึกษา

แต่ก่อนโรงเรียนบ้านท่าเขียด ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านท่าเขียด หมู่ที่ 3 ตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง เมื่อมีการแบ่งแยกการปกครองหมู่บ้านจากหมู่ที่ 3 เป็นหมู่ที่ 10โรงเรียนจึงได้มาอยู่ในเขตการปกครองหมู่ที่ 10 ตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ในปี

พุทธศักราช 2539 ปัจจุบันโรงเรียนบ้านท่าเขียด ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านทุ่งหนักยอ หมู่ที่ 10 บนถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4122 (สายป่าบอน – คลองหมาว) เป็นถนนลาดยาง โรงเรียนตั้งอยู่ติดกับสถานีอนามัยบ้านท่าเขียด เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีครูทั้งหมด 12 คน ผู้บริหาร 1 คน นักการภารโรง 1 คน และวิทยากรอิสลาม 1 คน มีครูอยู่ในพื้นที่ 1 คน อยู่บริเวณใกล้เคียง 5 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 232 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 117คน นักเรียนหญิง 115 คน โรงเรียนบ้านท่าเขียด มีพื้นที่ทั้งสิ้น 17 ไร่ 2 งาน ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียนมีโฉนดที่ดิน ในส่วนการจัดบริเวณโรงเรียน และที่ตั้งของอาคารและสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนบ้านท่าเขียด ประกอบไปด้วย อาคารเรียนหลังที่ 1 เป็นอาคารเรียน แบบ ป 1 ก/1/4 ซึ่งเป็นอาคารเรียนหลังแรก ซึ่งได้รับงบประมาณจากทางราชการ และเงินบริจาคของประชาชน จัดสรรให้ในปี พ.ศ. 2515 ใช้เป็นอาคารเรียนสำหรับห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้องพัสดุ ห้องสหกรณ์ ห้องพยาบาล และห้องสำนักงานของผู้บริหาร อาคารเรียนหลังที่ 2 เป็นอาคารเรียน ป1 ก/1/4 ที่สร้างขึ้นในปี 2521 จากงบประมาณของทางราชการ ใช้เป็นห้องเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อนุบาล 2/1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ส่วนอาคารเรียนหลังที่ 3 แต่เดิมเป็นอาคารชั้นเดียว มีได้ทุนปัจจุบันได้ต่อเติมข้างล่างกลายเป็นอาคาร 2 ชั้น ใช้เป็นห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ และห้องละหมาด ส่วนอาคารเอนกประสงค์ใช้เป็นห้องครัว และทำกิจกรรมต่าง ๆ และมีอาคารชั่วคราว ซึ่งเป็นอาคารเริ่มแรกที่จัดตั้งโรงเรียนขณะนี้เป็นห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1

ในด้านการบริหารงานโรงเรียนบ้านท่าเขียด มีโครงสร้างการบริหารงาน ตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บริหารโรงเรียน และแบ่งงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้บุคลากรภายในโรงเรียนรับผิดชอบออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้อำนวยการ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มกิจการนักเรียน สำหรับกลุ่มผู้อำนวยการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการปรึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษา มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งแยกย่อยเป็นกลุ่มต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน อันได้แก่ กลุ่มงานธุรการ เป็นงานที่คอยรับส่งหนังสือภายในและภายนอกโรงเรียนและบันทึกเรื่องที่เข้ามาในโรงเรียนเสนอผู้บริหาร พร้อมทั้งเมื่อผู้บริหารรับทราบและแทงเรื่องออกมาให้ใครดำเนินการก็แจ้งให้บุคคลนั้นทราบ และดำเนินการ งานรักษา

ความปลอดภัยของอาคารเรียนสถานที่ เป็นงานที่จะต้องคอยดูแลอาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้อยู่ในความปลอดภัย โดยโรงเรียนบ้านท่าเซียดได้จัดเวรรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน โดยให้ผู้หญิงอยู่เวรตอนกลางวัน ผู้ชายอยู่เวรตอนกลางคืน ในแต่ละเดือนจะนำวันมาหารกับจำนวนครู ได้เท่าไรหาก็จัดครูให้อยู่เวรตามนั้น นอกจากนั้นแล้ว ยังมีผู้ปกครองและผู้นำในหมู่บ้าน ดำรงเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน ได้ช่วยกันแบ่งหน้าที่ดูแลโรงเรียนให้ด้วย งานยานพาหนะในโรงเรียนบ้านท่าเซียด ไม่มียานพาหนะที่เป็นของทางราชการ แต่คณะครูมีรถเป็นของตนเองทุกคน เวลาจะไปราชการก็ใช้วิธีเบิกค่าน้ำมัน จากเงินงบประมาณที่ทางราชการจัดสรรให้กับโรงเรียนได้ และงานประสานราชการกับเขตพื้นที่ และหน่วยงานอื่น เป็นงานที่ทางโรงเรียนต้องคอยติดต่อติดตามงานจากเขตพื้นที่ คอยประสานงานจากเขตรับรู้ข้อมูลจากเขต ถึงความเคลื่อนไหวของเขตพื้นที่และคอยแจ้งเรื่องราวของทางโรงเรียนให้เขตพื้นที่ทราบ ในส่วนของกลุ่มงานแผนงานและงบประมาณซึ่งมีงานข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี โรงเรียนบ้านท่าเซียดได้จัดจัดทำข้อมูลสารสนเทศงานงบประมาณงานติดตามประเมินผลและรายงาน กลุ่มงานบริหารการเงินและสินทรัพย์งานบริหารการเงินมีงานบริหารบัญชี งานบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ กลุ่มงานบริหารงานบุคคลมี งานวางแผนอัตรา กำลังและกำหนดตำแหน่ง งานสรรหาและบรรจุแต่งตั้งงานพัฒนาบุคลากร งานวินัยและรักษา วินัยงานบำเหน็จความดีความชอบ และทะเบียนประวัติในการพิจารณาความดีความชอบ โรงเรียนบ้านท่าเซียดมีนโยบายพิจารณาบุคคล ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน และทำงานด้วยความขยันมุ่งมั่นพัฒนาเด็กนักเรียน มีความโปร่งใส ในการให้ความดีความชอบ พร้อมทั้งสามารถตรวจสอบได้ กลุ่มงานบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม กลุ่มงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานประชาสัมพันธ์ งานสมาคม/มูลนิธิ งานบริการสาธารณะ งานส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน งานส่งเสริมความสัมพันธ์กับศิษย์เก่า

ในส่วนกลุ่มงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้การกระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาเพื่อความเป็นอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมของผู้ได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งแยกย่อยเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการ เรียนรู้ มีงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานจัดระบบ การเรียนรู้ กลุ่มงานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน กลุ่มงานพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา โรงเรียนบ้านท่าเซียดมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้เงินมาจากการขายฉลากชิงโชค จำนวน

15 เครื่อง และได้มีการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ทุกชั้นเรียน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงประถมศึกษาโดยจัดให้เรียนห้องเรียนละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อยต่อหนึ่งสัปดาห์ และมีการจัดการเรียนการสอนผ่านดาวเทียม จากโรงเรียนพระราชวังไกลกังวล ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในแต่ละห้องมีโทรทัศน์ 1 เครื่อง พร้อมเครื่องเล่นวีดีโอ 1 เครื่องทุกห้องเรียน งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา โรงเรียนบ้านท่าเขียดมีห้องสมุดที่มีหนังสือ ประมาณ 1,500 เล่ม ไว้ให้บริการเด็ก และมีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ในวันเวลาสำคัญอีกมากมาย เช่น วันภาษาไทย วันสุนทรภู่ เป็นต้น งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนบ้านท่าเขียดได้จัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนไว้อย่างเป็นระบบ เมื่อมีการนำนักเรียนไปแหล่งเรียนรู้ก็จะง่ายแก่การพานักเรียนไป กลุ่มนิเทศและวิจัย การศึกษา โรงเรียนบ้านท่าเขียดได้ส่งเสริมให้คณะครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นให้ทำภาคเรียนละหนึ่งเรื่องก่อน ถ้าใครสามารถทำได้หลายเรื่องก็จะยินดี กลุ่มงาน พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทางโรงเรียนได้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เช่น โครงการของกลุ่มสาระภาษาไทย อันได้แก่ โครงการอ่านคล่องเขียนคล่อง โครงการภาษาไทยวันละคำ เป็นต้น ส่วนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ก็มีโครงการรองรับ กลุ่มงาน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนทางโรงเรียนได้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยทำการสอนวิชาลูกเสือและเนตรนารี พร้อมทั้งมีชุมนุมต่าง ๆ ให้เด็กนักเรียนได้เลือกเรียนตาม ความสามารถ

สำหรับกลุ่มกิจการนักเรียน เป็นงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน และกิจกรรมนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน เริ่มตั้งแต่ก่อน นักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษา การจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ของนักเรียนในระหว่าง นักเรียนอยู่ในสถานศึกษา และงานบริการสำหรับนักเรียนที่ออกจากสถานศึกษาไปแล้ว การจัด กิจกรรมนักเรียนจึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาไปทุกด้านสอดคล้องกับจุดหมายของ หลักสูตร ซึ่งโรงเรียนบ้านท่าเขียดได้ดำเนินการงานด้านต่าง ๆ กลุ่มงานจัดการศึกษาภาคบังคับ งานธุรการงานตาม พ.ร.บ. การศึกษาภาคบังคับ งานส่งเสริมการศึกษาในระบบ งานการจัด การศึกษาเด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มงานส่งเสริมความประพฤติ นักเรียน งานควบคุมดูแลความประพฤตินักเรียน งานพิจารณาการลงโทษนักเรียน งานวินัยนักเรียน งานสารวัตรนักเรียน กลุ่มงานส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางโรงเรียน ได้จัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรมากมาย เช่น จัดกิจกรรมกีฬา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมวันแม่ การจัดกิจกรรมวันพ่อ การจัดกิจกรรมวันเข้าพรรษา ออกพรรษา เป็นต้น งาน ประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน โรงเรียนได้มีโครงการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน โดยการมีการเลือกตั้ง ประธานนักเรียน และทีมงานตอนเปิดเทอมแรก โดยคณะทำงานจะอยู่ในวาระ 1 ปี โดยประธาน

นักเรียน และทีมงานมีหน้าที่คอยดูแลโรงเรียน รับผิดชอบงานตามหน้าที่ งานสหกรณ์โรงเรียนบ้านท่าเซียด มีห้องสหกรณ์มีอุปกรณ์การเรียนไว้บริการนักเรียน ในราคาค่าต่ำกว่าท้องตลาด โดยมีทีมงานดำเนินการเป็นนักเรียนเอง งานกีฬาและนันทนาการ โรงเรียนบ้านท่าเซียดมีความโดดเด่นในด้านกีฬา ทุกปีจะมีการจัดงานแข่งขันกีฬาประจำโรงเรียน จะมีผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่การริเริ่มเตรียมงานวางแผนงาน ตลอดจนถึงวันแข่งขันผู้ปกครองจะเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด คณะครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือเท่านั้นเอง มีความสนุกสนานเป็นที่สุด และมีกีฬาที่โดดเด่น คือ กีฬาฟุตบอล เพราะติดทีมระดับจังหวัดทุกครั้ง และมีนักกีฬาจากโรงเรียนบ้านท่าเซียดเป็นนักกีฬาฟุตบอลระดับชาติด้วย งานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทางโรงเรียนได้มีการจัดเข้าค่ายพุทธบุตร และเข้าค่ายยุวมุสลิมทุกปี โดยได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ กลุ่มงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทางโรงเรียนบ้านท่าเซียดได้มีนโยบายช่วยเหลือนักเรียนทุกคนด้วยความเสมอภาค มีการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการไปเยี่ยมเยียนนักเรียนทุกบ้านเพื่อพบปะกับผู้ปกครอง เพื่อทราบปัญหาของนักเรียน และจะได้นำข้อมูลมาประกอบการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว ด้านการบริหาร โรงเรียน หลังจากที่ผู้บริหารโรงเรียนได้มอบหมายให้คณะครู รับผิดชอบในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียน คือ การรับผิดชอบในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่งหรือหลายงานใน 3 กลุ่มงานแล้ว คณะครูยังมีการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือการเป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชาหรือครูพิเศษอื่น ๆ เช่น ครูผู้รับผิดชอบงานสหกรณ์โรงเรียน ครูอนามัย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะมอบหมายหน้าที่ให้คณะครู โดยการพิจารณาที่ความสามารถวิชาเอกที่เรียนจบมา ในลักษณะที่มีส่วนร่วมปรึกษาหารือกัน ก่อนที่ผู้บริหารจะตัดสินใจสั่งการ และบางครั้งผู้บริหารโรงเรียนจะมอบอำนาจดำเนินการได้ โดยไม่ต้องรอการตัดสินใจจากผู้บริหารโรงเรียน ในแต่ละกลุ่มงาน ดังที่ตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ระดับลึกที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ข้อมูลว่า “เรื่องทุกอย่างในการบริหารได้มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มงานเป็นผู้เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจเอง เพราะถือว่าเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารงานส่วนหนึ่ง”

สำหรับสภาพปัจจุบัน โรงเรียนบ้านท่าเซียด มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 232 คน โดยแยกตามระดับที่เปิดทำการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีนักเรียนจำนวน 61 คน เป็นชาย 25 คน เป็นหญิง 36 คน และระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีนักเรียนทั้งหมด 172 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนผู้หญิง 80 คน นักเรียนผู้ชาย 92 คน มีผู้อำนวยการโรงเรียนมีคณะครูทั้งหมด 11 คน เป็นครูผู้ชาย 4 คน ครูผู้หญิง 7 คน มีวิทยากรอิสลาม 1 คน มีนักการภารโรง 1 คน

จากข้อมูลบริบทของชุมชนและสถานศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวมา ล้วนแสดงให้เห็นสภาพโดยรวมของการมีส่วนร่วมกันในการจัดการศึกษาของชุมชนและสถานศึกษา ที่เป็นเหตุการณ์

ที่ผ่านมาแล้วในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งร่วมเป็นที่มาของเหตุการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นเหมือนภาพนิ่งที่สะท้อนให้เห็นโครงสร้าง และสภาพทั่วไปของชุมชนกับสถานศึกษา นับว่าเป็นการสร้างรากฐานที่สำคัญที่จะทำให้ผู้วิจัยได้คำตอบเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วม เป้าหมายของการมีส่วนร่วม ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนกับสถานศึกษา และกิจกรรมของการมีส่วนร่วมได้ชัดเจน และสามารถนำมาใช้เป็นคำอธิบายเรื่องการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ได้ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริง ในปรากฏการณ์ปัจจุบันมากที่สุด

